

Disputatio medica, continens positiones aliquot illustres / [Henricus a Velsen].

Contributors

Velsen, Henricus a.
Horne, Johannes van, 1621-1670
Rijksuniversiteit te Leiden

Publication/Creation

Leyden : S. Matthiae, 1659.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/rt7spahg>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISPUTATIO MEDICA,
CONTINENS

Positiones aliquot Illustres.

QUAS,

Favente Deo Ter Opt: Max.

SUB PRÆSIDIO

D. JOANNIS van HORNE. Med. Doct.

& in Illustr. ac Præpot. DD. Hollandiæ West-Fri-
siæque Ord. Academia, quæ est Lugd. Batav.

Anatom. & Chirurgiæ Profess. Ordinarii.

Publicè propugnabit.

HENRICUS à VELSEN, Heusd. Batav. Brabant

Ad diem Maii, hora locoque solitis.

LUGDUNIBATAVORUM

Et Typographiâ SEVERINI MATTHIÆ,

MDCLIX.

Venerando Parenti,

D. GERARDO à VELSEN,
Patri meo, Heusdanæ Civitatis civi honestissi-
mo, ad extremum usque vitæ halitum amore
filiali prosequendo.

Amplissimo Spectatissimoque Viro.

D. RIPPERDO à GROENENDYCK, J.U.D.
& hujus urbis Ex-Consuli prudentissimo, Cognato meo
semper honorando.

U T E T

Celeberrimo Doctissimoque Viro,

D. CORNELIO SCREVELIO, Med: Doct:
ac Scholæ Lugd. Batav. Reçtori, cognato meo per-
petim honorando.

N E C N O N

Clarissimo Eruditissimoque,

D. JOANNI van HORNE, Med: Doct:
& in Illustri Academia Lugd. Bat. Anatomix ac Chir-
urgix Professori Celeberrimo, Præceptori meo & præ-
fid. plurimum Colendo.

Denique

Spectatissimo Doctissimoque Viro.

D. JACOBO FERRERIS, Med: Doct:
expertissimo.

exp.

Disputationem hanc Medicam,

D. D. Consecro.

HENRICUS à VELSE.

POSITIONES MEDICÆ ILLUSTRES.

POSITIO I.

Edicina est ars humanæ sanitatis effe-
ctrix.

II.

Efficere, hîc tam est conservare,
quam restituere.

III.

Quod apud Dogmaticos non fit
citra rationem & experientiam.

IV.

Injuriî itaque sunt in artem nobilissimam, qui merè
conjecturalem eam faciunt.

V.

Cum in omni arte considerari debeant Subjectû, Finis,
& Media, quidni habebunt eadem principia locum suum
in Medicina?

VI.

Quandoquidem ex illis non tantum profluunt partes
ejusdem, sed & nexus atque ordo cernitur, quo tractari
debent singulę in Systemate Methodico.

VII.

Subjectum est corpus humanum, quatenus est aptum
ad sanandum.

VIII.

Media sunt Instrumenta, quibus utitur Medicus.

IX.

Finis verò sanitas est, seu corporis *σωμωτηρία*, cujus effe-
tus est Integritas functionum.

X.

Ex fine deducuntur duæ primæ ac supremæ Medicinæ partes, ὑγιεινὴ videlicet & θεραπευτικὴ; quarum illa conservat hominem ὁρδοσάδιον, hæc facit illum iterum talem.

XI.

ὁρδοσάδιος ille dicitur, qui eousque valet, ut stans & ambulans præ-esse adhuc rebus suis possit, à quo differt κληνικός qui lecto affixus est.

XII.

Nec tamen in se consideratus finis duplex est, sed facimus talem, respectu discriminis quod est inter sanum & ægrum, interque officia Medici circa eosdem.

XIII.

Si finem hunc assequi voluerit Medicus, necesse est instructus sit sufficientibus & adæquatis instrumentis, sine quibus nullus artifex quicquam moliri potest: Ea verò in Medicina sunt triplicia, Diæta, Pharmacia & Chirurgia.

XIV.

Diæteticum Instrumentum consistit non tantum in cibo & potu, sed & in reliquis sex rebus non naturalibus; quæ sic dicuntur, quia si benè quis illis utatur, Naturam conservant; sin minus, eandem destruunt, adeoque causæ fiunt morbificæ.

XV.

Instrumenta Pharmaceutica sunt ea omnia, quæ medicamentorum nomine veniunt: & petuntur vel ex plantis, vel animalibus, vel mineralibus; & nonnunquã simplicia, nonnunquam præparata, varieque commixta & composita ducuntur in usum.

XVI.

Instrumenta Chirurgica sunt Operæ manuum, per quas intel-

intelligo tum operationes, cujusmodi sunt deligatio, incisio, perforatio, fomentatio, emplastratio, cauterizatio &c. tum effecta operando producta, ex. gr. phlebotomia, fonticulus, setaceum, paracenthesis &c.

XV I I.

Sed oportet quoque, ut Medicus habeat penitus perspectum corpus humanum, quod non, ut aliarum artium subjecta, purè putè passivum est, sed Medico cooperatur in facienda sanitate. quod eleganter Hippocrates l. 6. Epidem: s. v. §. 1. innuit, cum φύσις νόσων ἰητρύς scribit. Hæc verò subjecti consideratio, occupatur vel circa eorum contemplationem quæ ad corporis constitutionem pertinent (ut sunt partes generaliter sic dictæ, & triplici Hippocratica divisione expressæ) vel quatenus illud modo sanum modo ægrum est; quod per signa debet nobis innotescere: & hinc est quod prædictis accedat φυσιολογικῆ, παθολογικῆ ἢ σημειωτικῆ.

XV II I.

Constat corpus Humannum (animæ enim consideratio Medica non est, quia medicus, ut medicus, animam ignorare potest) ex partibus Continentibus, Contentis & impetū facientibus, & in illis tribus consistit fundamentū sanitatis & morbi.

XI X.

Partes Continentes, seu solidæ & stabiles, sunt, quæ non egent alienis terminis ad consistendum in certa quantitate.

XX.

Tales autem sunt tum similes, tum dissimiles.

XX I.

Similes partes optimè definiuntur, quibus priores aliæ per se existentes in corpore non reperiuntur, & ex

quibus conjunctis oriuntur dissimilares.

XXII.

Similares sunt vel tales ad sensum, e. g. integumenta corporis communia, pili, ungues, ossa, cartilagine; vel revera & exactè tales, fibra videlicet & caro: nam ut fibrae ubique reperiuntur, ita etiam caro propria cuilibet parti. Et hæc sunt vera Elementa corporis nostri, quatenus ex iis, ceu minimis particulis, corpus nostrum constituitur, & in has ultimò ab arte resolvitur.

XXIII.

Dissimilares partes *αἰτέξοχίν* & eximio quodã modo Organa seu Instrumeta vocantur, quia constituuntur ex diversis organicis ad unã functionem perfectã conspirantibus.

XXV.

Varia circumferuntur solidarum partium Divisiones: nos contenti erimus (rejecta distributione in spermaticas & sanguineas, cum omnes ex solo gignantur sanguine) distinctione in Principes & Ministras: Illarum, quamvis plures statuantur, absolutè tamen Princeps pars Cor est.

XXV.

Contentæ partes ordinariè censentur Humores, qui cum natura sua sint fluxiles, debent contineri aliquo vase, sinu, aliove conceptaculo.

XXVI.

Humoris nomen propriè competit massæ sanguinæ, in arteriis naturaliter contentæ: ita enim vocamus miscellam illam humorum, in qua tamen meritò excellit sanguis, specialiter sic dictus, optima videlicet pars ejusdem omnibus numeris absoluta, vereque & sola alimentaria.

XXVII.

Quia vero sanguis fit ex chymo, & hic è chylo originem suam habet, hinc fit, ut cum *Cl. Hoffmanno Inst. l. 2.*

c. 118. tolerare possimus, reductivè poni has substantias in classe Humorum vel contentorum corporis.

XXVIII.

Sanguinis corpulentia duabus partibus constat, una fibrosa & alba, altera liquida & rubicunda: sed preterea adest ei, & imprimitur spiritus, qui vitalis merito vocatur, quia & vitam habet, & vitam aliis communicat.

XXIX.

Spiritus nomine intelligo corpus invisibile & impalpabile, quod sanguini in Corde communicatur; verbo, flammula quædam accensa & inhærens sanguini, ceu vehiculo & fomiti, quod patet ex iis, phænomenis in quibus videmus convenire cum cujuscunque flammæ conservatione & interitu.

XXX.

Vitalis in Cerebro fit animalis, sensum enim præstat, quo animal à non animali distinguitur. Evadit autem talis per contemperationem eam quam in cerebro accipit, cum alioquin sine hac edendis sensibus esset ineptus, utpote calidior mobiliorque, & impurior ob admixta excrementa. sensus enim poscit sanguinem tenuissimum & purissimum, spiritumque stabiliorem.

XXXI.

Rectè itaque Philosophus l. 2. de partibus anim. c. 7. in iis animalibus, in quibus cerebrum est, esse ob conserationem totius Naturæ, statuit.

E P I-

E P I M E T R A.

1.
Mulier non est aberratio Naturæ.
2.
Est in generatione principium passivum.
3.
Quippe quæ materiam tribuat;
4.
Eaque sanguis est, verum semen mulieris;
5.
Quamvis præterea habeat humorem quendam semini masculino non valde absimilem, sed virtute nullo modo eidem æquiparandum.
6.
Lactis materia sanguis est, non Chylus.
7.
Fœtus in utero non tantum per umbilicum, sed & per os nutritur,
8.
Idque substantia quadam lacti non admodum dissimili.

F I N I S.

